

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. 1030 1506 0000 0000 5002 0244

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
100 Toruń, ul. Podmurna 93 tel. 0046 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

Liniski Antoni

pr

Buzynski

Rypin
POZ. Znak - AK
Liniski Antoni
ps. "Kruk"

M: 1469/2358 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Zielinski Antoni
J: *nr: 1469/2358 Pom.*
Typim 308, Ineli- AK

I/1. Relacja *k. 9 s. 1-9*

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne. —

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne

k. 21

VI. Fotografie

brak

1/1. Relacja

1. Relacja Antoniego Zielińskiego
spisana dn. 28.06.1974 i 8.08.1974
przez St. Suszyńskiego, kserokop. ręk.
"Spuszczony...", z. 1, s. 459 k. 9 s 1-9

✓ Antoni Zięliński syna Ignacego i Magdaleny z domu Kłótniejskiej
ur. 7 lutego 1891 r. w Krystianowie gm. Żele por. rypińskiego, zamieszkałego w
Rypinie ul. Tylna 5. Organista w kościele rzymskokatolickim w Rypinie.
Kpt. rez. HP.

Relacja na podstawie rozmów przeprowadzonych 28 czerwca 1974 r. i sier-
pnia 1974 r. spondan i spisów Stanisława Suszyńskiego.

Podczas okupacji niemieckiej: w latach 1939 - 5 maja 1943 r. organista w
kościółce rzymskokatolickiej parafii św. Trójcy w Rypinie. Od maja 1940 r. do 5
maja 1943 r. członek konspiracyjnej organizacji Polskiej Organizacji Zwrot-
nek - Żnak a po unifikacji Armii Krajowej. Pseudonim „Kruk”. Za konspi-
racyjną działalność aresztowany w Rypinie przez rypińską placówkę Gestapo.
Wieziony przez Gestapo w Rypinie i aresztuje w Głuchym przez Gestapo w Głuchym
osadzony w obozie koncentracyjnym w Stutthofie, gdzie był więzio-
ny do końca okupacji.

✓ w maju 1940 r. por. rez. Antoni Zięliński zatrzymany w Rypinie, jako
komendant Powiatowej Por. „Racławice” przez por. rez. Leonarda Ziktorjana So-
bońskiego ps. „Szablina”, który w tym celu przybył z Płocka na poszuki-
✓ kpt. Hieronima Machorskiego ps. „Zoska”, komendanta okręgu Por. „Ra-
cławice” Polnocnego Mazowsza, kierującego do Por. „Racławice” A. Zięliński
przyjął pseudonim „Kruk”, którym posługiwał się do chwili aresztowa-
nia tj. do 5 maja 1943 r.

Por. L. H. Soboniski znał osobistnie Antoniego Zięlińskiego jeszcze z
okresu służby poprzedzającego wybuch wojny we wrześniu 1939 roku, kiedy
to Antoni Zięliński był kapelmistrzem w Duszogródzie.

Przebudowane stanowisko Komendanta Powiatowego Por. „Racławice”
w Rypinie Antoniego Zięlińskiego zostało zatwierdzone przez kpt. Hieronima
Machorskiego.

Jak relacjonuje A. Zięliński konspiracyjną organizację prowadził w
oparciu o kontakty osobiste ze znajomymi z okresu poprzedzającego wybuch
wojny oraz przez organistów rypińskiego dekanatu Kościoła rzymskokatoli-
ckiego. Takie jednych z pierwszych członków organizacji, których zatrzy-
ślęgi wymienia organistów:

- ✓ Józefa Sadorskiego z Osieka,
- ✓ Adama Klejnowskiego z Radomina,
- ✓ Edmunda Rypkowski z Dulota
- ✓ Jana Zabrockiego z Pionnego,
- ✓ i Stanisława Kruka z Frytina.

W 1940 r. utworzono Powiatową Komendę Por. Żnak w Rypinie, w której
stanowisko Komendanta Powiatowego objął kpt. rez. Romuald Kłębowski
z Ryplina a por. rez. Antoni Zięliński stanowisko jego zastępcy.

✓ Jednakże R. Kłębowski niedługo pełnił tę funkcję, ponieważ jesie-
nią 1941 r. zagrożony aresztowaniem przez Gestapo zmuszony został do
opuszczenia terenu powiatu rypińskiego i schronienia się w Generalnym
Gubernatoracie.

Po R. Kłębowskim Komendantem Powiatowym Por. Żnak w Rypinie
został A. Zięliński, dołączony do niego jego zastępca.

✓ Bliskim współpracownikiem A. Zięlińskiego był Marian Marjanów
ps. „Matyśki” z zawodu mistrza szerskiego, mieszkałego w tym
samym budynku co A. Zięliński, w Rypinie ul. Tylna 5. Marian Ma-
ryjański pełnił obowiązki płatnika w Komendzie Powiatowej Por. Żnak
w Rypinie oraz był łącznikiem konspiracyjnym i gońcem do dyspozycji

A. Zielińskiego, kryminalista w tym zakresie jego rozkazy i polecenia jako Komendanta Powiatowego.

- V Sprawami organizacyjnymi w Komendzie Powiatowej POZ-2nak zajmował się mianowicie Stanisław Jankowski ps. „Kojotek” z Ryplina, tymczasem kierował
- V Stefan Guzet ps. „Michał”, łączność konspiracyjna spoczywała w rękach
- V Henryka Kolasinckiego ps. „Broniek”, szefem służby zdrowia był dr med.
- V Franciszek Świątek ps. „Artur” a kierownikiem skrytki kontaktowej Komendy Powiatowej POZ-2nak był Henryk Szulc ps. „Zdobycia”

W okresie 1940-1941 r., jak relacjonuje A. Zieliński, przy pomocy współpracujących z nim członków Komendy Powiatowej POZ-2nak rozbudował organizację konspiracyjną w powiecie rypińskim w ramach 6 rejonów, w których skupiało się około 600 członków POZ-2nak.

Z polecenia Kpt. W. Wachowskiego, który delegował A. Zielińskiego, A. Zieliński przeobraził w siedzibę Komendy Obrodku AM w powiecie pińskim. W tymże obrodku prowadził też instruktaż w zakresie wywiadu i zgodnił sprawy dotyczące naprzemian drogi przetrutej do Warszawy. Droga przetruta do Warszawy zorganizowana i funkcjonowała do przedmiotu Lat 1942/1943.

- V A. Zieliński uczestniczył też w odprawach komendantów powiatowych i obwodowych POZ-2nak, które odbywały się w Płocku. Odprawy podobnego charakteru przeprowadzane były w Ryplinie w mieszkaniu Antoniego Zielińskiego oraz w osiedlu ul. Organizaty Józefa Sadonowskiego. Na tych odprawach byli między innymi Komendanci Powiatowi, Komendanci Obrodków oraz uczestniczył Kpt. Władysław Wachowski ps. „Łotka” Komendant Okręgu POZ 2nak Płock.

Do tej relacjonuje A. Zieliński, w powiecie rypińskim były zainstalowane trzy radiodbiorniki. Jeden z nich obsługiwał podoficer z okolic Ryplina. Użytkowane informacje radiowe przekazywano członkom konspiracji drogą ustną. W powiecie rypińskim nie wydawano, ani też nie posiadano żadnych biuletynów.

A. Zieliński prasę konspiracyjną otrzymywał z Warszawy i powiatu płockiego. Dostarczała ją łączniczka z powiatu płockiego znana tylko z pseudonimu „Czarnałka”. Otrzymywał także prasę konspiracyjną z Siemca od Kpt. „Romana” drugiego Komendanta Powiatowego POZ 2nak Siemce, później 2nego Komendanta Okręgu POZ-2nak w Płocku. Docierała też prasą, pozostawiana na poczcie, z powiatu lipnowskiego - „Istka Solnoba”

- V Zebrane w powiecie rypińskim informacje wywiadowcze z zakresu wojskowego i gospodarczego przekazywał A. Zieliński przez Płock do Warszawy a na scaleniu w szeregach Armii Krajowej przekazywał przez
- V Katarzyna i Ewa Krasnowska konspiracyjnego plut. rez. Zygmunta Żołnowskiego do „Kwiatka” (A. Zieliński nie pamięta co oznaczał ten kryptonim).

Zygmunt Żołnowski dostarczał też meldunki i inne dokumenty konspiracyjne łącznikom konspiracyjnymi, z którymi kontaktował w okolicach Ryplina na osobie łączniczki Ryplin z Dobryniem n/Dtx.

A. Zieliński oświadcza, że między innymi przekazywał informacje wywiadowcze zebrane przez członków rypińskiego konspiracji dotyczące:

1. Dokładne plany budowy polowego lotniska w Białobokach koło Ryplina, z uwzględnieniem rozmieszczenia składów materiałów potrzebnych, stanu Linowego zapobiegawczego i jej uzbrojenia.
- V Plany te wykonał Mieczysław Ciepliński ps. „Niktos”, kwaterant budowlany w Ryplinie obecnie inżynier budowlany mieszkający w Ryplinie.
2. Rozpracowanie rozmieszczenia i lokalizacji Centrum Wyższokolonii Młodzieży Hitlerowskiej (H.Z.) w lasku Rusinowskim

Koło Rypina

- 3. Rozpracowania Centrum Służby Pracy (Arbeitsdienst) w Łasku Rzesimorskim koło Rypina.
- 4. Ustalenie wielkości produkcji mieczarni „ROTR” w Rypinie pracującej na potrzeby wojska niemieckiego.
- 5. Zebranie informacji o przejazdach kolejowych najbliższych jednostek wojskowych i transportów uzbrojenia na niemiecki Front Wschodni.

Informacje uzyskano od kolejarzy pracujących na węzłach kolejowych w Toruniu, Sierpcu i Rembuzie oraz na dworcach w Rypinie.

Kolejarnie Ci Turonii specjalną stacją rygniadowską.

A. Zieliński relacjonuje, że w pomieszczeniu rygnińskim przygotowane było zaplecze dla produkcji broni, sprzętu i materiałów wojennych i sprzętu spadacznym. Zmutorstwo było zlokalizowane w kruchówkach gm. Rogowo. Lokalizację i opracowanie planów zmutorstwa przygotował w 1943 r. por. rez. Zygmunt Dulaszewski, Komendant Placówki AK Rogowo, przy współudziale księcia, którego nazwiska nie pamięta.

W 1948 r. rygnińska PZ z nazwiskiem w ramach Akcji scaleniowej AK, została wcielona do Armii Krajowej. Por. rez. Antoni Zieliński ps. „Kruk” został mianowany na stopień Kapitana rezerwy i został Komendantem obwodu AK Rypin.

Antoni Zieliński podaje, że w organizacji konspiracyjnej bliskie kontakty konspiracyjne utrzymywał z nim:

- 1. st. mach. zand. Ignacy Karas z Osieka, Komendant Placówki AK Osiek.
- 2. sierż. Stanisław Dolecki z Radzik Małych, Komendant Placówki AK Hępielek, zatrudniony w majątku Radziki Małe jako ogrodnik.
- 3. por. rez. Zygmunt Dulaszewski z Rogowa, Komendant Placówki AK Rogowo, profesor Uniwersytetu Magda Mickiewicza w Poznaniu, brat proboszcza parafii rzymskokatolickiej w Rogowie.
- 4. plut. rez. Roman Giblewski, mistrz kucharzko-rygniński z Chrostkowsa, Komendant Placówki AK Chrostkowsa.
- 5. kpr. rez. Józef Dubonin, Komendant AK ostronite wieś i osada Letycjana.
- 6. kpr. rez. Adam Klejnowski organizator z Radomina, Komendant Placówki AK Pionne.
- 7. por. Bolesław Ścibior ps. „Sowa” technolog chemii zatrudniony w Cukrowni Ostronite gm. Pionne.
- 8. brygman marzej. Józef Popkowski z Ostronitego gm. Pionne.
- 9. Zuchowski (imie niestwierdzone) malownik Urzędu Gminy w Rogowie.
- 10. plut. rez. Marian Peszyński kucharz Urzędu Powiatowego w Radominiu gm. Pionne, zamieszkały w Ostronitem. Przed wojną funkcjonariusz Państwowej Policji.
- 11. Franciszek Zbikowski z Hępiełta, medyk w majątku Hępiełek.
- 12. Marian Stepniowski z Hępiełta, kochanek w majątku Hępiełek.
- 13. mach. zand. Franciszek Hysiecki z Szafarni gm. Pionne. Komendant obwodu AK Rypin prowadzący sprawy bezpieczeństwa. Zatrudniony w niemieckiej firmie w Rypinie.
- 14. kpr. rez. Stanisław Kruk z Trębina, organizator kościoła parafialnego parafii rzymskokatolickiej w Trębinie. W organizacji konspiracyjnej zajmował się krynidłem.
- 15. ~~Edward~~ ^{Józef} Sadowski z Osieka, organizator kościoła parafii rzymskokatolickiej w Osieku. W organizacji konspiracyjnej zajmował się krynidłem.
- 16. Edmund Rypkowski z Dulotka, organizator kościoła parafii rzymskokatolickiej w Dulotku. Zajmował się krynidłem.

Rybi jezare inni ale Antoni Zielinski nie pamietajuz ani ich nazwisk ani tej pseudonimow.

5 maja 1943r. kpt. rez. Antoni Zielinski zostal aresztowany w Rybinie przez miejscowq placowka Gestapo za przynaleznosc i dawalnosc w AK.

Wraz z A. Zielinskim zostali 5 maja 1943r. aresztowani czonkowie AK:

- ✓ 1. por. rez. Stefan Guszak („Michal”) oficer wywiadu Komendy obwodu AK
- ✓ 2. ppor. rez. Longin Mamyszlinski („Jan”) z Rybina, nauczyciel.
- ✓ 3. Eugeniusz Kozdziejewski z Rybina
- ✓ 4. Stanislaw Arant („Zak”) z Okatowa, nauczyciel.

6 maja 1943r. zostali aresztowani:

- ✓ 5. ppor. rez. Marian Skaptieniec („Kojek”) z Rybina, zastepca A. Zielinskiego, oficer organizacyjny Komendy obwodu AK Rybin.
- ✓ 6. Henryk Kolosinski („Broniek”) z Rybina, szef Legionow obwodu AK Rybin.
- ✓ 7. kpt. zand. rez. Franciszek Kulwicki z Rybina, mistrz w swoim sile meznicko-wzdliniastym.

W toku sledstwa prowadzonego przez Placowka Gestapo Rybin wyznaczono A. Zielinskiego i H. Kolosinskiego do Skępego polu lipnowski w celu konfrontacji zeznan skladanych przez aresztowanych czonkow z obwodu AK Lipno.

- ✓ A. Zielinskiego konfrontowano z Hacıarem Lulinskim mieszkancem Skępego, ktory zostal aresztowany wraz ze swoim synem Czeslarem Lulinskim.

A. Zielinski podaje ze Hacıar i Czeslar Lulinscy zostali podczas przeslychania niesamowicie zewzi i skatowani przez Gestapowcow.

Zmalcelowany Hacıar Lulinski nie wytrzymał sledstwa zafomal sie i zabrał „syna” jako rzyz z konspiracyj. Miedzy innymi pomagaj obywatel A. Zielinskiego, podajac ze kontaktował sie z nim w sprawie konspiracyjnych oraz ze A. Zielinski pełni funkcje komendanta obwodu AK Rybin. Zwrócił sie do A. Zielinskiego informujac go, ze wszystkie o nim wiadomosci funkcjonariuszom Gestapo i A. Zielinski powinien przetrac i zeznawac w sprawie AK.

A. Zielinski podaje dalej, ze w frakcje kolejnego sledstwa rybinskiego grupy akowcow prowadzonego rybinskiej placowka Gestapo w Rybinie aresztowany S. Guszak zaczął wypracowywac czonkow AK z obwodu AK Rybin. Podobne stanowisko zajel tez S. Guszak w sledztwie w areszcie sledczym Gestapo w Gruchiewsku, i tu tez dekonspirował kolegow z konspiracyj.

A. Zielinski oświadczył, ze stracony w sypu Lipnowsko-rybinskiej w maju 1943r. byl aresztowany przez Gestapo ppłk. Roman” dawny komendant Okregu Pod-znate Płock. (przyjaciel S. Suszynskiego ppłk Roman Mieczyslaw Teodorowicz ps. Namor” i „Roman”).

A. Zielinski podaje nazwiska akowcow aresztowanych. Zostali aresztowani:

- ✓ 8. Zygmunt Burkol z Rybina, Komendant Placowki AK Rybin-Miasto, ppłk. podziemny.
- ✓ 9. sierż. rez. Jan Marynowski z Rybina, mistrz szabli, zastepca Komendanta Placowki AK Rybin-Miasto.
- ✓ 10. mach. zand. sierż. Franciszek Wysocki z Szafa zniqm Płonne, pracujacy w niemieckiej firmie w Rybinie. Zastepca oficera wywiadu obwodu AK Rybin zastepca do spraw bezpieczenstwa.
- ✓ 11. kpt. rez. Casimir Malinowski z Rybina, mistrz meznicki.
- ✓ 12. kpt. rez. Stanislaw Dembowski z Rybina, celnik meznicki.
- ✓ 13. st. mach. zand. Ignacy Karas z Osieka, Komendant Placowki AK Osiek.

- ✓ 14. por. rez. Stanisław Żyrciński rolnik z Tomkowa gm. Pionne.
- ✓ 15. Kpt rez. Edmund Pyplowski z Duliska gm. Sokołowo, organizator w Kościele parafii rzymskokatolickiej w Dulisku.
- ✓ 16. Stanisław Różański z Okalewa, murarz.
- ✓ 17. Kpt rez. Jan Rudowski ziemianin z Późnieńka Małego gm. Pionne.
- ✓ 18. por. Marian Borczyński z Pionnego, oficer służby stałej, szef szary z Tymiadem KP.
- ✓ 19. Wiktoria Borczyńska z Pionnego, żona Mariana, nauczycielka
- ✓ 20. Gustaw Stachemko rolnik z Późnieńka Małego gm. Pionne.

W końcu maja 1943 r. z rozkazu śledczego Gestapo w Grudziądzu abiegli dwaj akowcy z Rypina Stefan Gusk i Zygmunt Turkot.

W akcji represyjnej Gestapo z Rypina uczestniczyło żony Stefana Guska i Zygmunta Turkota

Jadwiga Guskowa z Rypina

i Maria Turkotowa z Rypina

i osadzono obie w obozie koncentracyjnym w Stutthofie.

Po zakończeniu śledstwa Gestapo w Grudziądzu wszystkie aresztowanych akowców z powiatu lipnowskiego i powiatu rypińskiego osadzono w obozie koncentracyjnym w Stutthofie i tylko bardzo nieliczni trafili do innych obozów koncentracyjnych.

Podczas ewakuacji obozu koncentracyjnego zostali przez Niemców zamordowani:

- ntm rez. Jan Rudowski
- por. sp. st. Marian Borczyński

Rypin, 8 sierpnia 1974 r.

Stanisław Jurzyński „Hitold”

Załączniki:

1. List Antoniego Zielińskiego

Odpis z oryginału sporządzony 14 lipca 1974 r. Stanisławem Suszyńskim z zachowaniem ortografii oryginału.

Zmówco: Akta Kola Miejskiego z Borsowa w Rypinie.

Odpis.

„Rypin ul. Tylna, nr 5, Kruk” Zieliński Antoni, Rypin dnia 24. IV. 1972 r. Do zarządu Głównego ZBOMiD Harszowa, ul. Al. Ujazdowskie 6. Od roku 1940 należałem do Polskiej Organizacji Zbrojnej - Ruchowice, później AK. Zorganizowałem powiat Rypin tworząc sześć Kompanii częściowo uzbrojonych żołnierzy. Pracowałem w warunkach niezmiernie trudnych na terenie przydzielonym do Przesy. Tak w mieście jak i na wsiach w 50% byli i faksy i ostreda iacy Niemcy. Moje kolegów w sąsiednich powiatach na stanowiskach kapelmistrzów, nauczycieli śpiewu i organizatora pomagałem w zorganizowaniu pow. Brodnickiego, Lipnowskiego i mia sta Torunia. Zorganizowałem krynial na dworcach w Toruniu, Brodnicy, Siemcu i Piosku. Informację zbierali kolejno zatrudnieni na wymienionych dworcach i przekazywali mi przez gońców a ja przesyłałem do Harszawy. W swoim posiadaniu posiadałem trzy aparaty radiowe będące stale na nasłuchu. Uzyskane wiadomości przekazywałem ustnie w terenie, gdyż piszami obawiałem się zdekompromitowania. Proszę otrzymałem z Siemca od kapit. „Romana” jak również wszelkie rozkazy z KG AK. Za pracę organizacyjną i wykonalność przerzutów krowak wroga otrzymałem w 1942 roku nominację na kapitana, 2 stopnia polskiego miarom stopień porucznika. W 1943 roku zostałem awansowany „Roman” w Siemcu wydał mi i wszystkim komendantów woj. pomorskiego, pomimo kaźni jakie przezebrałem w gestapo nikogo nie wydałem. Obecnie jestem na emeryturze ma lat 82, i do ZBOMiD należę 24 rok płacąc składki i pracując miłe mi z zarządem w Rypinie w ZPMiD nie wspominał o wyróżnieniu za moją pracę i cierpienia w służbie narodu. Proszę jest patrzeć jak znajomi otrzymują odnowienie 80cia i proudu

mówiąc nie wiem za co. Umierając chciałbym pozostawić po sobie dobre imię Polaka patrioty co nie darmo jada chleb ale na równi z wszystkimi co kochali ojczyznę walcząc o jej imię. Przyпускаjąc, że Kryż Kawalerski Odrodzenia Polski powinien mi być sędziwym jak również Kryż Partyzancki. Chciałbym również przed śmiercią widzieć go na swojej pierści. Myślałem, że ktoś o mnie będzie pamiętał z kolegów i nie potrzebował będę pisać do najwyższej władzy ZBoWiD ale lato moje zmusza mnie do tego bo pewno już wkrótce otrzymam Kryż ale chętnie... Pragnę natomiast, że przesłany zostałem w dniu 5 maja 1943 roku i do końca wojny przebywałem w obozie Stutthof. Kpt. Krzak A. Zieliński. Podpisziasnościany A Zieliński. Zaświadczenie: 1. Knióska o nadanie Orderu. 2. Odniesienie świadka St. - Dudka. 3. Odniesienie świadka L. Sobanińskiego 4. Podanie.

6

2) Do powyższego pisma skierowanego do Zarządu Głównego ZBoWiD i wyrażam jako zaświadcznik i został napisany na maszynie przez A. Zielińskiego Knioska o nadanie Orderu - odnowienia. Wyrażam go według oryginalnego formularza, wypełniony piórem maszynowym przez A. Zielińskiego. Z napisanego na maszynie i wypełnionego piórem maszynowym, 14 lipca 1974 kypis sporządził Stanisław Suszyński.

Kypis.

strona 1.

Knioska o nadanie Orderu - Odnowienia.

Kryż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Kryż Partyzancki i Kryż Zasługi srebrny.

1. Dane ogólne

- a) imię i nazwisko Antoni Zieliński
- b) imiona rodziców Józef i Magdalena
- 2. Miejsce urodzenia Krzyżanowo pow. Rypin
- 3. Data urodzenia 7. II. 1894r.
- 4. Miejsce zamieszkania Rypin ulica Tylna Nr. 5 m. 1.
- 5. Miejsce pracy i stanowisko Emeryt
- 6. Przynależność partyjna bezpartyjny do 1939r.
 POZ - Polaka Organizacja Zbrojna i Rządowice*
 do 1939r / w okresie okupacji po wyzwoleniu - bezpartyjny
 (Polski Związek B. Niezłom Politycznych) ZBoWiD.
- 7. Wykształcenie średnie (ogólne) i wyższe (specjalne) Konservatorium Muzyczne w Warszawie
- 8. Służba wojskowa od 1920r do 1923r w 28 pułku ułanów jako Kapelmistrz w stopniu podporucznika.
 w czasie okupacji otrzymałem stopień Kapłana nadany przez Grotz.
- 9. Czy był karany sądowo po wyzwoleniu.
nie byłem karany
- 10. Posiadane odznaki, odznaczenia i odznaki
nie posiadam żadnych.
- 11. Imię i nazwisko i stanowisko świadków lub funkcja osoby odpowiedzialnej za wiarygodność i/lub danych osobowych.
A. Zieliński (właściciel podwórza A. Zieliński
90 młynie S. Suszyński)

Rypin dnia 2. IV. 1972r. Nr. leg. 4338/By Zieliński Antoni.

strona 2.

12. Uszkodzenie kmiotku.

Do organizacji bojowej POZ „Rządowice” należałem od maja 1940r. w charakterze komendanta na powiat i miasto Rypin. Ja osobiście organizowałem w mieście i powiecie siły zbrojne i prowadziłem instruktaż szkoleniowy zaaranżowania się z bronią niemiecką w swoim obrębie przez podchorążych i podoficerów. W swoim powiecie posiadałem władzę działającą w podległych

i co tydzień przekazywano nowym sposobem mój mianym zaufanym członkom, z których na duży napływ Niemców z Rzeszy oraz miejscowych foków należało przestrzegać tajemnicy i bezpieczeństwa pracy konspiracyjnej. Teren mój należał do najcięższych trudnych do ujęcia na stały wpływ ludzi szeregów na skutek wyjątki na roboty do Prus. Posiadałem zorganizowanych ludzi przeszło 600 podzielonych na kompanie i plutony ulg zarząd wojacko-uc. Niezależnie od spraw ścisłe organizacyjnych pomagałem w przemycaniu ludzi zagrożonych do Generalnej Gubernii chroniąc ich przed Gestapo. Przewodziłem również wyjazd ochotnicze rejonowym i gospodarczym na terenie Pomorza, w 1940 r. otrzymałem nominację na kapitana z Kom. Gł. AK. Jako organizator byłem delegatem na Zjazd Partyz.

V

3. Hypis z formularza „Oświadczenia Świadka” Stanisław Budak, członek Polskiej Organizacji Zbrojnej - „Racławice”, później Armii Krajowej, kpt poruc. Rybinie, zastępca Komendanta Obwodu Nr 1 pow. Płock, zamieszkały w Warszawie ul. Piłsudskiego 52 m 2. złożył w Warszawie 24 kwietnia 1992 r. oświadczenie Świadka dla Antoniego Zielińskiego, syna Ignacego i Magdaleny, urodzonego 7 lutego 1891 r. w Kryścinowie pow. rypiński.

Hypis z dokumentu „Oświadczenia Świadka” sporządzonego 14 lipca 1994 r. Stanisław Suszyński.

Źródło: Akta Kola Miejskiego z BoliD z Rybinie.

Stanisław Budak Oświadcza, że
 „... Ob. Zielińskiego poznałem podczas okupacji w 1940 roku na odprawie w miejscowości Brody Duże przyjechałem wówczas na wizytację Komendy Obwodu Nr 1 pow. Płock. Był wówczas delegowany przez kpt. „Zoska” do przeprowadzenia instruktażu w sprawie wyjazdu i namierzenia drogi przez lasy do Warszawy. Podczas swojej pracy konspiracyjnej spotykałem się jeszcze kilkakrotnie z komendantem powiatu Rybin kpt. Zielińskim na odprawach tajnych, tymczasem posiadał pseudonim „Kruk”. „...” Kapitan Zieliński działał na Pomorzu przyjeżdżającym do Rzeszy, mieszkając w Rybinie do czasu aresztowania w 1943 roku w maju. Wiadome jest mi, że przebywał w obozie Stutthof 60 dni kryjącym się w polski dywizyjnie, ob. Zieliński z wojaka polskiego miał odpieni pułownika a w 1942 r. został awansowany na kapitana. Posiadał wyższe wykształcenie, ukończył Konserwatorium w Warszawie. W polskim wojsku był kapelmistrzem a po wyjeździe wojaka pracował jako organizator i kapelmistrz, prowadząc chóry ochotczy ludzkie w Rybinie. Wiadomo mi, że ob. Zieliński czynnie współdziałał w organizowaniu POW na Pomorzu.”

V

4. Hypis z formularza „Oświadczenia Świadka” Leonard Nikloryn Sobaniński, członek Polskiej Organizacji Zbrojnej - „Racławice”, Komendant Obwodu Nr 1 pow. Płock od 16 października 1939 r. do 19 stycznia 1940 r., zamieszkały w Warszawie ul. Turubińska m 3 m 22. złożył 5 stycznia 1992 r. w Warszawie oświadczenie Świadka dla Antoniego Zielińskiego, syna Ignacego i Magdaleny z Zielińskich urodzonego 7 lutego 1891 r. w Kryścinowie pow. rypiński.

Hypis z dokumentu „Oświadczenia Świadka” sporządzonego 14 lipca 1994 r. Stanisław Suszyński. Źródło: Akta Kola Miejskiego z BoliD z Rybinie.

Leonard Nikloryn Sobaniński, por. AK „Szablca” oświadcza:

„... W 1940 roku osobiście przyjeżdżając do organizacji POW-Racławice Ob. Antoniego Zielińskiego ps. „Kruk”, następnie Komendant „Zoska” na Okręg Pomorski zatrudniłem go na Komendanta powiatu Rybin w mojej obecności. Jako Komendant Obwodu Nr 1 pow. Płock bywałem często u Komendanta „Kruka” wizytując poszczególne Rejony zorganizowane przez niego w pow. Rybin. Mój kontakt z Ob. Zielińskim Antonim trwał od 1940 r. do maja 1943 r. do aresztowania Komendanta powiatu Rybin. Wyżej wymieniony posiadał pseudonim „Kruk”. „... Ob. Kruk-Zieliński Antoni służył w Wojsku Polskim od 1920 r. do 1923 r. w formacjach kawalerii - 22 pułk ułanów w stopniu porucznika i charakterne Kapelmistrza, gdyż ukończył Konserwatorium Warszawskie. Ob. Zieliński w okresie 1940 i 1941 roku zorganizował całkiem swój powiat tworząc 6 rejonów tj. około 600 żołnierzy. Przekazywał również...”

korzystanie dane o ruchach wojsk niemieckich, żandarmerii, Gestapo i robotach. o charakterze wojakowym. W 1942 r. w maju Ob. Zieliniski A. otrzymał nominację na kapitana przez KG AK gen. Grotta. "... Ob. Zieliniski Antoni przekazał mi dokładny plan budowy lotniska w Rypinie z rozmieszczeniem materiałów pędnych oraz stan załogi wojska. Bardzo często korzystałem z pracy konspiracyjnej od Komendanta Zieliniskiego dla swojego obwodu, Ob. Zieliniski Antoni spotykał się ze mną często na odprawach Okręgu Pomorskiego (Płocku, Wyszogrodzie i Rypinie - Osieku). W dniu 5 maja 1943 roku Ob. Zieliniski Antoni został aresztowany na skutek upadku w Komendzie Górnej AK kpt. Romana, który wydał Ob. Zieliniskiego i Komendanta na Okręg Pomorski. Ob. Zieliniski Antoni był katorżany przez Gestapo w Rypinie i w Lipnie, następnie wywieziony do obozu w Stutthof. Pomimo, że znał zastręgi ludzi w moim obwodzie płockim i nikogo nie wydał."

✓ (2) Kypio z formularza „Oświadczenie Świadka”. Leonard Wiktorzyn Sobotański, członek Polskiej Organizacji Zbrojnej „Racławice”, od 1942 roku Armii Krajowej, por. AK, „Szablica”, komendant obwodu Nr 1, pow. Płock, zamieszkały w Warszawie ul. Turbinińska nr 3 miesz. 21 przy ul. kwieta 1972 r. w Warszawie oświadczenie świadka dla Antoniego Zieliniskiego, syna Ignacego i Magdaleny, urodzonego 7 lutego 1894 roku w Krzywczynie pow. rypiński

Kypio z dokumentu „Oświadczenie Świadka” sporządzone 14 lipca 1974 r. Stanisław Szustczyński.

Źródło: Akta Kofa Miejskiego ZBoWiD w Rypinie.

Leonard Wiktorzyn Sobotański oświadcza: że z Antonim Zieliniskim stykał się osobiście od maja 1940 r. do 5 maja 1943 r.

W... w początkach maja 1940 r. z polecenia Komendanta Okręgu Poz Kapituła „Zośka” Hładystawa Hachonckiego udałem się do Rypina do Zieliniskiego żeby zorganizować woj. Pomorskie. Ob. Zieliniskiego Antoniego znałem przed wojną jako kapelmistrza, a później organizatora w Wyszogrodzie, który przeniósł się do Rypina więc postanowiłem go osiągnąć do pracy konspiracyjnej. Chętnie się zgodził i został zaprzysiężony a będąc oficerem został Komendantem Powiatu Rypin, który wywieziony posiadał pseudonim „Kruk”. „... Kapł. Kruk Zieliniski Antoni zorganizował powiat Rypin i nawiązał kontakty przez swoich kolegów organizatorów z sąsiednich powiatów: Bródnickim, Lipnowskim, Sierpeckim i Działdowskim oraz Dobroszyńskim. Na tym Okręgu Pomorskim działała już organizacja Org. „Gryf”, która miała też kontakty. Komendant Okręgu Warszawskiego na Rzeszów „Zośka” przy pomocy A. Zieliniskiego organizował pracę konspiracyjną w kręgu wymienionych powiatów zachodnich w t. Rzeszów. Ponieważ często jeździłem z „Zośką” do Rypina i Osieka pod Bródnicą więc stwierdzam fakty bezsporne, które miały miejsce. Pod koniec 1941 r. nastąpił podział funkcyjny na stanowiskach Poz Racławice i przydzielono z KG Poz kapt. „Romana” z Warszawy jako Komendanta na woj. Pomorskie, któremu bezpośrednio podlegał A. Zieliniski. Przez „Romana” został on w 1943 r. w maju wydany Gestapo jak również inni komendanci Poz woj. pomorskiego. „... Ob. Kruk Zieliniski Antoni prowadził pracę konspiracyjną w bardzo trudnych warunkach miejscowych, terenem te były zalane niemiecką z Rajchu i miejscowymi foksami. Szpicelstwo i denuncjacje były zjawiskiem powszechnym. Miałem do wyrażać wielki hart serca i charakteru oraz nieprzebraną odrazę aby mógł pracować. Ob. Zieliniski pracował również w wydawaniu wojakowym i gospodarczym, przekazywał zebrane wiadomości do Centrali w Warszawie również przez mnie. Od niego otrzymałem plany budowy lotnictwa i okłady materiałów pędnych w Rypinie oraz centrum wyszkolenia Hitler-Jugend w lasach Rusinowatim. Tak również produkcję mleczarni Rota w Rypinie dla potrzeb wojska. Przejazd większych jednostek wojska na front wschodni i uzbrojenia. Posiadał on kolejarny pracujących na węzle kolejowym w Siemcu, Bródnicy i Turuniu, który należał do jego organizacji i zbierał odpowiednie wiadomości przekazywał

zując mu drogę pośrednią. wiadomo mi, że Zieliński A. posiadał wiadomości radiowe od szerego podoficera zamieszkałego na wsi pod Rypinem. Oprócz bywania w domu Zielińskiego Antoniego w czasie okupacji spotykaliśmy się często na odprawach Komendantów partyzanckich i obywatelskich. Zieliński Antoni został aresztowany w dniu 5 maja 1943 roku w domu własnym w Rypinie, jednak między o mnie i innych Żołnierzach moich nikogo nie wydał pomimo tortur jakie musiał przejść, gdyż od Komendanta Powiatowego gestapo wymagalno bardzo wiele. Należy zaznaczyć jego silnej woli i hartu ducha, - że nikogo nie wydał więc przeżył i jego podkomendni."

Z dokumentów znajdujących się w aktach Kofa Miejskiego ZBoWiD w Rypinie spisał

Rypin, 14 lipca 1994.

Stanisław Jurkiewicz, Witold."

T: M: 1469/2358 Pom.

Rypim

Lieliniski Antoni

V. Karty informacyjne

k. 21

a

POZ, AK
Rypin 1

kpt Zielinski Antoni "Zach" inf z Dulcewki z ob relacji ...

zapomniat z Dulcewki ^{12 pros} w Roparzu, po Rypin
dn. 1. maja 1940 r na terenie POZ

Zielinski byl organizatorem

... Dulcewki przekazat A Zielinskiemu
wiosna 1944 r. pewna wazna informacja
via Chrostkowsko

Kpt Zielinski jako d-cz Dulcewki
SZ 92 r znał tylko liście podpisane przez Dul-
cewskiego - nie znał nazwisk

verte

verte

S. 4 relacji Dulcewskiego:

Dulcewski prokurator Lubiński w Skrypcie,
miesiąc przed ich zarębowaniem informa-
cji od Zielinskiego

s. 5 Kpt Zielinski zawiadomił Dul-
cewskiego, że miesiąc go pp. [nie miał
takiego prasa, mógł tylko pytać się dla
czego o awans do kmdte Okręgu - chyba
że to było pierwsze w okresie POZ - 22]

2

Ryppin
AK

2)

Zieliniski Antoni „Kruk”

Wzrost Powiatowego POZ-211AK, zaproszenie
F. Blutka

Zr. rel. S. Pruszyńskiego o F. Blutku M 370-983

PIUG

Dypim
AK. 3

9
Trzebiński Antoni ps. "Kruk"

organizator z Dypima

komat. Obwodu AK. Dypim. kpt. AK

Arrestowany 5.8.1943 r., więzieni Stutthofu

Tab. J. Tuwajński „wykaz istniejący AK” - 230

Zielonicki A.
ps Piote
Knielt obwodn Ryppin

Kypt

Ryppin
4

Rybn
5

Kpt Zielinski Antoni
wzrost 174cm
"obw Rybn 60kg" brzo Kpt Antoni
Zielinski i por, Tomasz

Zielinski Antoni
ps Kruk
lato 1942 - maj 1943
organista

litostaw
Ryjn
Michore
Ryjn 6
17K

at

AK Rypin 7

Lielišli Rubovī, Kruk'
dovoda bērgu

nl. 261. Rucrovasli

a

Wrocław 8

Rybnik
M. Szwed

por Wielimski Antoni „Brak”

Rypin 9

++ kpt Zielinski Antoni
1937 (ms)

Wzrost pow Rypin po Berdychowem od 1942 w
206 ulica Ryp. nr 161 (pomiędzy Kujon)

mini
7 Dubnik. -> organizacja 2 Rypin po i przed wojną
awentoway 1943 w 7 i 7v.

Wzrost pow Rypin

Rypin
POZ, AK 10

kap. Zieliński Antoni

organizator z Rypina, zielniak 242, ZNAK
zapomógł 1. v. 1940 z. Dulceńskiego u Rogozi.

S-2. Dulceński przekazał A. Zielińskiemu wiosną 1944 r.
ważną informację - na Chrostkowsko.

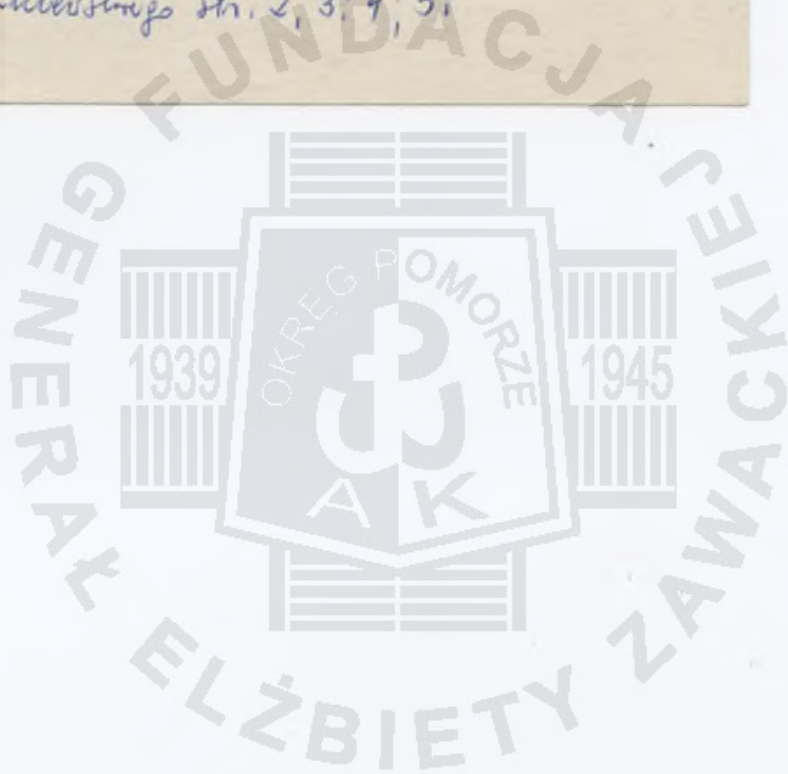
S-3. Kap. Zieliński jako ojciec Dulceńskiego znał byłko
lubę podkamenolnych Dulceńskiego - nie znał nazwisk.

S-4. Dulceński przekazał Zielińskiemu u Skapem informację
dot. punktu kontaktowego AK obserwowanego przez zamieszkałego
od Zielińskiego.

S-5. Kap. Zieliński zarządził Dulceńskiego, że ma mieć
go na p.p. [nie miał takiego prawa.]

Dr. relacja z. Dulceńskiego str. 2, 3, 4, 5.

AK.

Ryppan 11
17r.

Zielinski Antoni "Kruk"
rec. m. w. 98 Stronickiego 0.2

Skrytka prowadzila kolejarz na wstach kolejarz
Tormi, Siwpe i Porodnice oraz na dworcu w Ry-
pianu
(wedlug relacji Zielinskiego)
Zabrane dane wypracowane Kmett obwodni AK Ziel-
inskiego przekazywat przez Tormia plut na
Zgromadzenie Zastawskiego do "Kwatry" (Suroziska
na wie, co oznaczta ten Kryptogram)

Kpt ZIGLIŃSKI DĄTOMI

120

"KRAK"
prawdopodobnie kdt Obwodu Rypin
i Pyty kdt POZ w Rypinie.
Prawdopodobnie organista w Rypinie.

Kucharski 233

(201. Witolila 26.11.1978.)

S. Suszyński

aT

AK Rypsa

13

Kpt. Zieliński Antoni ps. "Kruk"
Witkowski Henryk zwrócił im
dokumenty jako Toczniowski

rel. M. 162 Witkowski H.

AW

a

Brodnica
AK 14

Żeliniński Antoni „Kruk”

D-ca AK w Okr. Ryppin.

T.: Cendrowski Jan, Inszp. Brodnica, M-261, I, 1/3.

MG-95

8

Zielinski Antoni

Rypin 15
902-AK

Por. rez., organizator, z Rypina. W maju 1940 r. uwięz-
 zył z nim kontakt Wiktor L. Sobauski skierowany
 do Rypina przez kmdta III Okręgu 902 w Poczku.

Zielinski z kolei nawiązał kontakty z organizatorami w
 Osieku, Dulsku, Radominie, Pionnem i Trąbkowie.

Wkrótce został 2-cy kmdt k-dy ~~Pomorski~~ 902 R. Ujso-
 wskiego a po jego uwięzieniu do AG w paź. 1941 r. został
 kmdtem. Od paź. 1942 r. kmdt obrotu AK Rypin.

Arrestowany w maju 1943 r. [Laporan o organizatorach torq. wety tymada]

zob.: Knapkowski, Suszyński, Działalność 902 w Indu...,

Przebieg Hirt, 1980 r. / 24 s. 774, 780, 788

HHH-PL

A

Zielinski Antoni

Brodnicze
POZ-AK 16

Z-cc kmdre powiatowego POZ Rybin, Wankspic po
R. Męboskim, kmdt pow. POZ, kmdt Obw. AK
Rybin. Ps. „Kruk” (od końca roku '42 do 5.05.43)

Więsnie relacje i dokumenty str. 459-480

ca. 1.

zob. T.: Spisime S. Suszyńskiego, I. Relacje,
str. 1, 39, 65, 157, 160, 189, 191, 199, 209, 240
276, 277, 363, 332, 403, 459-480 wote

HHH-56

o

Brodzice

Zieliński Antoni

17

Współpraca z...
współpraca - Henryk Lesniński.

Wob. T.: Lesniński H., ul. Brodzice,
I/11 str. 3

KMM-PT

9

Rypin
AK

18

Zichniński Antoni „Kruk”
bliskie kontakty konspiracyjne z Fr. Blutkim

Zr. od. A. Smoczyńskiego o Fr. Blutku M-370-983

MUG.

kapł. Zieliniński Antoni

Rypin 19
PO2-„Zieli”

Kmolt powiatowy PO2-„Zieli” Rypin;
1.05.1940 rozprawy sędzię Zygmunt a
Dulzewskiego, powierzając mu dowodzenie
placówką w gminie Rogowo.

zob: Nota biograficzna „Zyg. Dulzewski”;
Biuletyn FHPK, nr 2/2004 s. 61

WZ. II, 105

Kpt. Zieliński Antoni
s. Ignacego
ur. 7. II 1891
V M kl. V
ps. „Kruk”

Rypin
AK

20

zob. Sadowski Józef,
Moi numer 31806,
Kf-wa 1939, s. 174, poz. 26.

Lieliński Antoni

Ryprim 21
Polska AK

kundt por. organizacji w l. 1940-41
= do scelenia z SWD-AK w potocie
1941.

zob. Witomska Elżbieta ... op. B/152
s. 14 (bibl. FAPAK)

LX. III 10

+ Zieliński Antoni „Kruk”, kpt.

Rypin
AK

- zorganizował siatkę wywiadowczą,
składaną z organizacji parafii rzymskokat.
w Rypinie

22

zob. art. Krajewski H., Na ziemi dobrzyńskiej..., w:
Ruch oporu na Pomorzu..., t. 2, s. 59

N. 111 Bł.

*Wieliniński
Antoni*

